

**Резиме на Посебниот план за стопанисување со шуми
за шумско-стопанска единица Витолишка шума (2018 – 2027 година)**

Вкупна површина ..... 4.683,79 ха
 Шуми ..... 4.100,97 ха
 Шумски култури ..... 21,50 ха
 Шумско земјиште ..... 482,51 ха
 За други намени ..... 78,81 ха

Опфаќа имот (шуми и друго земјиште) во 100% државна сопственост, имот каде државата е сосопственик и имот со неизложени права.

Табела 1: Шуми според форма на одгледување

форма на одгледување	површина		дрвна маса			тековен прираст		
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха
високостеблени	3.763,25	94,29	875.418	96,84	232,62	11.425	95,48	3,04
нискостеблени	359,22	8,71	28.606	3,16	79,63	541	4,52	1,51
вкупно	4.122,47	100,00	904.024	100,00	219,29	11.966	100,00	4,55

Табела 2: дрвни видови по површина и тековен прираст

Дрвен вид	површина		тековен прираст		
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха
Бука	402,50	9,76	102	9,21	2,74
Горун	287,31	6,97	301	2,52	0,95
Јасика	23,14	0,56	60	0,50	0,39
Црн бор	2.076,33	50,36	6.705	56,03	3,23
Бел бор	1.152,73	27,97	3.343	27,94	2,90
Дуглазија	3,33	0,08	14	0,12	4,20
Ела	108,15	2,62	303	2,53	2,80
Ос.видови	68,98	1,68	138	1,15	2,00
Вкупно	4.122,47	100,00	11.966	100,00	19,21

Вкупно обрасната површина на шумскостопанската единица “Витолишка шума” изнесува 4.122,47 ха. Од вкупно обраснатата површина под високостеблени насади има површина 3.763,25 ха или 91 %.

Според начинот на стопанисување:

- високостеблените разновозрасни насади се на површина од 1.999,15 ха или 48,49 %
- високостеблените едновозрасни насади се на површина од 1.713,07 ха или 41,55 %
- високостеблени култивирани насади на површина од 29,53 ха или 0,72 %

По однос на видовиот состав, чистите насади се застапени на површина од 1.805,38 ха или 43,80 %, а мешаните ги има на површина од 2.317,09 ха или 56,20 % од вкупната обрасната површина на шумскостопанската единица (ШСЕ).

По однос на обновеноста и подмладувањето на насадите состојбата е различна. Во насадите каде се вршени сечи има подмладување и обновување, а во насадите каде што не е вршено сеча, обновеноста и подмладувањето е средно добра, до добра.

Вештачки подигнатите насади се во добра состојба и имаат поволни услови за иден раст и развој со стремеш да израснат во квалитетни насади така што сеуште не е дојден период за нивно проредување и истиот би бил планиран во наредниот стопански период.

Општи цели на стопанисувањето

Шумите според позитивните Законски прописи, се третираат како добро од посебен општествен интерес. Поради ваквиот третман, со нив се стопанисува според принципот на трајност во стопанисувањето и искористувањето. Сето тоа, со цел да може трајно да се обезбедат одредени количини на разни дрвни сортименти и други шумски производи, неопходно потребни за задоволување на потребите на населението и индустријата, која ги користи различните сортименти и производи.

Покрај материјалните користи од шумата, тие треба да ги задоволуваат и општо корисните функции, неопходно потребни за задоволување на општеството во целост. Овие функции ќе бидат исполнети, ако шумата дава трајно зголемено количество на дрво, со се подобар квалитет. Такви функции на шумата се: заштита на почвата од ерозија, подобрување на климата, прочистување на воздухот, регулирање на водениот режим и друго.

Според состојбата на насадите вкупниот тековен прираст за шумскостопанската единица изнесува 11.966 м³ годишно. **Планираниот етат изнесува 67.234 м³ или 56 % од можниот прираст.** Бидејќи, планираниот принос (етат) е помал од можниот прираст, целта за обезбедување на трајност во стопанисувањето е осигурана.

План за главни сечи на шумите

Главниот принос за овој стопански период ќе се реализира по пат на групимично пребирна сеча, оплодна сеча и прореди.

Групимично пребирната сеча ќе се примени во високостеблените разновозрасни насади. Со оваа сеча покрај стеблата со одредени димензии ќе се сечат и стебла кои се потенки, чие отклонување е потребно заради добивање на потребни услови за обнова. Стеблата се сечат во мали групи, така да во шумата се отвараат мали окна, кои по природен пат ќе се осеменат. Со планот е одредено од која класа на дебелина колку ќе се сече за да се дојде до нормален распоред на дрвните маси по класи на дебелина во секој насад.

Оваа сеча ќе се спроведе во одделите: 89б, 91б, 78а, 88а, 89а, 90б, 80б, 91а, 30б, 32а, 55а, 56а, 56б, 87а, 75а, 53б, 55б, 90а, 54а, 73а, 73б, 84а. Притоа за периодот од 2018-2027 се предвидува користење на 47.693 м³ бруто дрвна маса.

Оплодната сеча ќе се спроведува во високостеблени насади од бел бор. Таа овозможува природно (генеративно) обновување на шумата. За да се обезбеди обнова на целата површина на насадите, потребно е во период од околу 20 години да се поминат насадите со припремен, оплоден и завршен сек и да се формира таква природна обнова што ќе биде потполна гаранција за формирање на млади насади после завршен сек.

Оваа сеча ќе се спроведе во одделот 89в. Притоа за периодот од 2018-2027 се предвидува користење на 3.490 м3 бруто дрвна маса.

Проредите се спроведуваат во сечи кои се предвидува да се опфатат пред се стебла со лоши генотипски и фенотипски својства, стебла со криви дебла и неправилни крошни, со нагниени или оштетени дебла и круни, стебла кои го попречуваат развојот на перспективните стебла од кои не се очекува добар прираст по однос на квалитет и квантитет. Оваа сеча ќе се спроведе во одделите 46а, и 18а .

Притоа за периодот од 2018-2027 се предвидува користење на 4.698 м3 бруто дрвна маса.

Вонредниот принос изнесува 7.887 м3 и истиот доаѓа од планираната изградба на 24,20 км шумски патишта.

Вкупниот редовен и вонреден етат за десет години изнесува 67.232 м3.

Табела 3: планирани приходи од други шумски производи

Вид на производ	Количина кг/м3	Цена 1 кг/м3	Вкупно денари
Печурки (свежи)	5.000	50	250.000
Смрека	5.000	30	150.000
Разни чаеви	3.000	35	105.000
Боровинки	6000	100	600.000
Вкупно:			1.105.000

План за одгледување на шумите

Предвидено е пошумување на 109,15 ха, со садници од бел бор во оддел 54а, 55б, и 56б.

Шуми во кои не се дозволува напасување на добиток

Добитокот може да направи големи штети врз младо подигнатите култури и поникот на насадите, со што би се оневозможила обновувањето или подмладувањето на шумите. Според член 52 од Законот за шумите се забранува пасење на добиток во шума. Во ШСЕ постои потенцијална опасност, поради фактот дека има поголем број на добиток (овци, говеда) во овој регион и се врши испаша на истиот. Поради ваквата состојба, стручните лица од ова шумското стопанство во иднина во рамките на оваа ШСЕ на видни места потребно ќе постават табли со натпис “Забрана за напасување на добитокот” и ќе преземат други соодветни мерки за заштита на шумите од напасување на добитокот (зголемена чуварска служба, едукација на сточарите, давање совети, опомени, а во најлоши случаи и казнување).